

Asia: VN/630/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ilmastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kunnan ilmastosuunnitelman laatimisen aikaväli (14 a § 1 mom)

Pohjois-Savon liiton mielestä kunnan ilmastosuunnitelman laatimisesta vähintään kerran valtuustokaudessa on perusteltu.

Kunnan ilmastosuunnitelman sisältö (14 a § 1–2 mom)

Esitetty sisältö on kattava kunnan ilmastosuunnitelman perustasoksi. On syytä huomata, että jo nyt monet kunnat - myös monet muut kuin suurimmat kaupungit - laativat tällä hetkellä esitettyä kattavampia ilmastosuunnitelmia, -strategioita ja -ohjelmia.

Kunnan ilmastosuunnitelman seuranta (14 a § 3 mom)

Ilmastosuunnitelmien seurantavelvoite on perusteltu, jotta suunnitelmien päivityksissä on jatkuvasti käytettävissä viimeisimmät ja ajantasaisimmat tiedot niin kunnan, seudun, maakunnan kuin valtakunnallisesta tilanteesta eri ilmastoasioiden osalta.

Kunnan ilmastosuunnitelman huomioiminen kuntastrategiassa ja toimintakertomuksessa (14 a § 3 mom)

Ilmastosuunnitelma on esitetyllä tavalla perusteltua kytkeä kiinteäksi osaksi kunnan kokonaisvaltaista suunnittelua, kehittämistä ja seurantaa.

Mahdollisuus laatia ilmastosuunnitelma yhdessä alueen muiden kuntien kanssa (14 a § 4 mom)

Esitys on kannatettava, koska kunnat tekevät jo nyt paljon yhteistyötä ilmasto- ja muissa ympäristöasioissa.

Muutoksenhaku valtioneuvoston päätöksiin ilmastolain soveltamisalalla (21 b § 1–4 mom)

-

Muutoksenhaku kuntien ilmastosuunnitelmiin (21 b § 5 mom)

Ei huomautettavaa.

Esityksen vaikutukset (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)

Esityksen vaikutukset on kuvattu kattavasti ja laajasti. Myös kunnan ilmastosuunnitelmaa koskeva pykäläkohtainen (14a §) perustelu laaja ja kattava, mikä kuvaa ja perustelee erittäin hyvin lain tavoitteita ja tarkoitusta.

Muut huomiot

Lakia säädettäessä on otettava huomioon, että alueellista ilmastosuunnittelua ja jatkuvaa ilmastotyötä on jo pitkään tehty kunnissa ja seutuyhteistyönä sekä maakunnissa ja ylimaakunnallisesti. Vakiintuneessa ilmastotyössä ollaan selvästi pitemmällä kuin lakiesityksen kunnan ilmastosuunnittelun perustaso. Lakia säädetään siis jälkikäteen asiasta, jota jo pitkään kunnissa tehty ilman lain velvoitteita.

Yksittäisen kunnan alueella on voinut sijaita pitkään toimintoja, joiden päästöihin kunta ei ilmastosuunnitelmalla pysty vaikuttamaan. On epäselvää, miten nämä näkyvät kunnittaisissa ja muissa alueellisissa päästölaskelmissa. Tällaisia toimintoja voivat olla esimerkiksi Puolustusvoimien toiminnot (Ilmavoimien tukikohdat, ampuma- ja harjoittelualueet jne.). Pohjois-Savon liiton mielestä tämänkaltaisia erityistoimintoja tulisi tarkastella lain perusteluissa sekä myöhemmin kuvata lain soveltamisohjeissa ja oppaissa.

Määräaika lausunnon antamiselle on kunnille, kuntayhtymille ja maakuntien liitoille kohtuuton, koska lausuntoajassa ei ole otettu huomioon kunnallisen virallisen päätöksenteon aikatauluja lomakauden aikana. Lausuntoja ei ehditä kunnissa valmistelemaan ennen juhannusta pidettäviin kunnanhallitusten kokouksiin ja yleisimmin kunnissa ensimmäiset kokoukset lomakauden jälkeen ovat elokuussa määräajan umpeuduttua. Jatkossa ympäristöministeriönkin lausuntoaikojen tulee noudattaa hyvän hallinnon ja aidon kuulemisen periaatteita. Ministeriön tulee suorittaa oma valmistelunsa ajallaan.

Huttunen Tuulikki
Pohjois-Savon liitto